

ויקרא, מקורות, ד"ר חזות גבריאל

אלף בית בענווה

על ענוותנותו של משה רבנו לומדים גם מן הפסוק: וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי מִצְרָיִם מֹשֶׁה וַיִּדְבֶּר יְקֹנֵק אֵלָיו מֵאֲהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. רש"י על אתר: **ויקרא אל משה - לכל דברות ולכל אמירות ולכל צוויים קדמה קריאה, לשון חבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, ..**

כיצד לומדים על ענווה מאות אלף קטנה המיוחסת לקב"ה ולא למשה? האם משה הקטין את האות או הקב"ה? בפועל לא מצאנו שקריאה קדמה לפני הצוויים: וידבר, ויאמר או ויצווה!

בשיטת רבי יוחנן, התורה הינה אוסף נבואות שנאמרו למשה המתחילות בפעלים: אמירה, דיבור וצווי. משה גזו נבואות אלו עד שחיברן (הדביקן בלשון התלמוד) סמוך למותו, למה שאנו מכנים בעקבות התלמוד 'חמשה חומשי תורה'.

כאן מקום לשאלה הבאה: האם המשפט הפותח את הנבואה, כגון: וידבר השם, הוא חלק מן הנבואה או שהוא התווסף על ידי משה ועל דעתו בלבד? הואיל ויש הבדל למשמעות הנבואה גם על פי נוסח פתיחתה (אמירה, דיבור או צווי), יש להניח כי גם הניסוח של הפתיח התקבל במסגרת הנבואה. המשפט: וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי מִצְרָיִם וַיִּדְבֶּר יְקֹנֵק אֵלָיו מֵאֲהָל מוֹעֵד לֵאמֹר, **הוכתב אם כן על ידי הבורא ומשה הקטין את האות אלף על דעתו.**

פסוק זה מיוחד בכך שיש בו הפרדה מפורשת בין הזימון לדיבור. גם זימון (ויקרא) וגם דיבור (וידבר). מכאן למד המדרש (ספרא) **בניין אב** לכל הדיבורים, האמירות, והצוויים שבתורה, וזהו שורש העניין.

הדיבור באמצעות **האותיות** מהווה את הביטוי החיצוני של **הרצון**, כדברי הרב קוק זצ"ל (אורות א, ז) - "מלאה היא הנשמה אותיות מלאות אור חיים, מלאות דעה ורצון, מלאות רוח הבטה ומציאות מלאה". המילה **ויקרא** מבטאת את רצון האל בזימונו של משה, זימון המהווה בעצמו, טרם הדיבור, הצהרה בלתי נתפסת. רצון של האל הטרנסצדנטלי, האין סופי, המופשט, לזמן ילוד אשה. בלשון הרב קוק זצ"ל, זהו מפגש בין אותיות פעולתו של האל (=ויקרא) לבין אותיותיו של משה. משה רבנו מגודל צניעותו וענוותנותו מקטין את האות א של ויקרא, כדי להקטין את עוצמת המשמעות של זימון מסוג זה. הוא אינו מתחבר בזימון אלא לאלף הקטנה המרכיבה את אותיותיה של מילת הזימון.

וכך מסכם 'בעל הטורים' עניין זה - " **...משה רבינו, עניו מכל אדם, ביקש מה' יתברך שיכתבו עליו ויקרא אולם ה' סירב וממילא עשה משה רבינו פשרה וכתב א' זעירא - ויקרא**".

hazutg@gmail.com